

Ματιές στην Ιστορία της Ιατρικής/*Glances in the History of Medicine*

«Ιητρική δε πάντα πάλαι υπάρχει...» Ιπποκράτης

Bernhard von Langenbeck: Ο μεγάλος δεξιοτέχνης χειρουργός των κρανιοπροσωπικών σχιστιών.

Ο Bernhard Rudolf Konrad von Langenbeck (1810-1887) (Εικ. 1), γεννήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1810 στο Padingbüttel, ένα χωριό της περιφέρειας Cuxhaven της Κάτω Σαξονίας της Γερμανίας. Σπούδασε ιατρική στο Πανεπιστήμιο Georg-August του Göttingen, όπου ένας από τους δασκάλους του ήταν και ο θεός του Konrad Johann Martin Langenbeck (1776-1851), ένας από τους καλύτερους χειρουργούς του πρώτου μισού του 19ου αιώνα, γνωστός για την ακρίβεια και την ταχύτητά του στην διενέργεια ακρωτηριασμών. Αναγορεύτηκε διδάκτορας της Ιατρικής το 1835, η δε διδακτορική του διατριβή αναφερόταν στην δομή του αμφιβληστροειδή χιτώνα του οφθαλμού. Εμπλουτίζοντας τις ιατρικές του γνώσεις και εμπειρίες επισκέφθηκε την Γαλλία και την Αγγλία, στην συνέχεια δε επέστρεψε στο Göttingen, όπου άρχισε να διδάσκει στο ομώνυμο Πανεπιστήμιο λαμβάνοντας τον ακαδημαϊκό τίτλο του λέκτορα (Privatdozent). Το 1842 εξελέγη Καθηγητής της Χειρουργικής και Διευθυντής του Νοσοκομείου Friedrichs στο Κίελο, η δε ακαδημαϊκή του σταδιοδρομία συνεχίστηκε με λαμπρό τρόπο, έτσι ώστε έξι χρόνια αργότερα διαδέχθηκε τον Johann Friedrich Dieffenbach (1794-1847) ως Διευθυντής του Κλινικού Ινστιτούτου Χειρουργικής και Οφθαλμολογίας στο περίφημο Νοσοκομείο Charité του Βερολίνου (Εικ. 2), όπου και παρέμεινε μέχρι το 1882, όταν η επιδείνωση της υγείας του τον ανάγκασε να αποσυρθεί.

Ο Bernhard von Langenbeck υπήρξε τολμηρός και ικανότατος χειρουργός, ο οποίος αν και εξειδικεύτηκε στην στρατιωτική χειρουργική καθιστάμενος αυθεντία στην αντιμετώπιση τραυμάτων από πυροβόλα όπλα, εν τούτοις προτιμούσε να μην χειρουργεί οσάκις άλλα μέσα θεραπευτικής αντιμετώπισης παρείχαν προοπτικές επιτυχούς έκβασης. Υπηρέτησε ως στρατιωτικός χειρουργός

“But all these requisites belong of old to Medicine...” Hippocrates

Bernhard von Langenbeck: The great skillful surgeon of craniofacial clefts.

Bernhard Rudolf Konrad von Langenbeck (1810-1887) (Fig. 1), was born on November 9, 1810, in Padingbüttel, a village in the Cuxhaven region of Lower Saxony, Germany. He studied medicine at the Georg-August University in Göttingen, where one of his teachers was Konrad Johann Martin Langenbeck (1776-1851), one of the best surgeons in the first half of the 19th century, known for his accuracy and speed in performing amputations. He was nominated a Doctor of Medicine in 1835, and his doctoral thesis referred to the structure of the retina of the eye. Enriching his medical knowledge and experience, he visited France and England, then returned to Göttingen, where he began teaching at the homonymous University taking the academic title of lecturer (Privatdozent). In 1842 he was elected Professor of Surgery and Director of the Friedrichs Hospital in Kiel, and his academic career continued in a brilliant way so that six years later

Εικ. 1. Ο μεγάλος δεξιοτέχνης χειρουργός των κρανιοπροσωπικών σχιστιών Bernhard von Langenbeck (1810-1887).
Fig. 1. The great skillful surgeon of craniofacial clefts Bernhard von Langenbeck (1810-1887).

he succeeded Johann Friedrich Dieffenbach (1794-1847), as Director of the Clinical Institute of Surgery and Ophthalmology at the famous Hospital Charité in Berlin (Fig. 2), where he remained until 1882, when the deterioration of his health forced him to retire.

Bernhard von Langenbeck has been a bold and competent surgeon, who although he specialized in military surgery becoming a genius in the management of gunshot injuries, he nevertheless preferred not to operate when other therapeutic remedies provided prospects for successful outcome. He served as a military surgeon in the battlefield in various military conflicts, such as the First and Second Wars of Schleswig (1848 and 1864 respectively), the Austro-Prussian War of 1866 and the Franco-Prussian War of 1870-71 (Fig. 3), becoming more widely known for the famous surgical techniques of amputations he applied. Bernhard von Langenbeck is now considered as the

Εικ. 2. Το περίφημο Νοσοκομείο Charité του Βερολίνου γύρω στο 1850.

Fig. 2. The famous Charité Hospital in Berlin circa 1850.

γός στο πεδίο της μάχης σε διάφορες πολεμικές συγκρούσεις, όπως τον Πρώτο και τον Δεύτερο Πόλεμο του Schleswig (1848 και 1864 αντίστοιχα), τον Αυστρο-Πρωσικό Πόλεμο του 1866 και τον Γαλλο-Πρωσικό Πόλεμο του 1870-71 (Εικ. 3), έγινε δε ευρύτερα γνωστός για τις περίφημες χειρουργικές τεχνικές ακρωτηριασμού που εφάρμοζε.

Ο Bernhard von Langenbeck θεωρείται σήμερα ως ο θεμελιωτής του συστήματος της χειρουργικής ιατρικής εκπαίδευσης, μέσα από την καθιέρωση του θεσμού του ειδικευόμενου χειρουργού. Συγκεκριμένα υπό τις οδηγίες και την κηδεμονία του στο Νοσοκομείο Charité του Βερολίνου, ανέπτυξε ένα πρωτοποριακό σύστημα ακαδημαϊκής χειρουργικής διδασκαλίας για την εποχή του, όπου οι νέοι πτυχιούχοι της Ιατρικής διέμεναν στο Νοσοκομείο, αναλαμβάνοντας προοδευτικά ολόένα και περισσότερες υπευθυνότητες όσον αφορά την καθημερινή φροντίδα και επίβλεψη των χειρουργικών ασθενών. Μεταξύ των πλέον γνωστών ειδικευμένων χειρουργών της Κλινικής του, υπήρξαν οι διαπρεπείς μετέπειτα χειρουργοί Theodor Billroth (1829-1894) και Emil Theodor Kocher (1841-1917). Η καινοτόμος αυτή ιδέα σχετικά με την ενδονοσοκομειακή χειρουργική ιατρική εκπαίδευση και διαμονή των ειδικευόμενων χειρουργών, αναγνωρίστηκε και εκτιμήθηκε ιδιαίτερα από τους διαπρεπείς Καθηγητές της Ιατρικής (Παθολογίας) Sir William Osler (1849-1919) και της Χειρουργικής William Halsted (1852-1922), οι οποίοι υπήρξαν από τους ιδρυτές του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Johns Hopkins στην Βαλτιμόρη της Πολιτείας Maryland των Η.Π.Α.. Συγκεκριμένα οι δύο αυτοί μεγάλοι κλινικοί και ακαδημαϊκοί ιατροί, σύντομα ενσωμάτωσαν την πρωτοποριακή αυτή εκπαιδευτική ιδέα του Bernhard von Langenbeck στο σύστημα διδασκαλίας των Κλινικών Παθολογίας και Χειρουργικής αντίστοιχα, στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Johns Hopkins στα τέλη του 19ου αιώνα.

founder of the system of surgical medical education, through the establishment of the institution of the surgical resident. In particular, under his direction and custody at the Charité Hospital in Berlin, he developed a pioneering system of academic surgical teaching for his time, where new graduates of Medicine stayed in the Hospital, progressively taking on increasing responsibility for day-to-day care and supervision of surgical patients. Among the best known surgical residents in his Clinic were the afterwards prominent surgeons Theodor Billroth (1829-1894) and Emil Theodor Kocher (1841-1917). This innovative idea about in-patient surgical medical education and stay of surgical residents, was recognized and appreciated particularly by the eminent Professors of Internal Medicine Sir William Osler (1849-1919) and Surgery William Halsted (1852-1922), who were two of the founders of

Εικ. 3. Ο Bernhard von Langenbeck, ως στρατιωτικός χειρουργός, με την στολή του Επικεφαλής Αξίωματικού του Υγειονομικού Σώματος του Γερμανικού Στρατού (αντίγραφο από ξυλογραφία του 1882).

Fig. 3. Bernhard von Langenbeck, as a military surgeon, in uniform of Surgeon General of the German Army Medical Corps (reproduction of a woodcut from 1882).

Όσον αφορά την στοματική και γναθοπροσωπική χειρουργική, ο Bernhard von Langenbeck έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον και ασχολήθηκε με τις κρανιοπροσωπικές σχισμές. Ειδικότερα ανέπτυξε πρωτοποριακές για την εποχή του χειρουργικές τεχνικές για την διόρθωση διαφόρων τύπων υπερωϊο-σχιστιών, με χαρακτηριστική την κλασική πλέον μέθοδο των χαλαρωτικών τομών στην υπερώα (Εικ. 4). Αξιοσημείωτο είναι ότι οι χειρουργικές αυτές τεχνικές εφαρμόζονται με τον ίδιο τρόπο μέχρι και τις ημέρες μας. Επιπρόσθετα εισήγαγε την διενέργεια οριζόντιας οστεοτομίας της άνω γνάθου, προφανώς κάποιο τύπο της Le Fort I οστεοτομίας, για την προσπέλαση όγκων του ρινοφάρυγγα και της βάσης κρανίου. Ο τύπος αυτής της χειρουργικής προσπέλασης, πέραν από τις συνήθεις επεμβάσεις ορθογναθικής χειρουργικής, εξακολουθεί να διενεργείται και σήμερα για ανάλογους σκοπούς.

Το εύρος της γενικότερης ιατρικής συμβολής του Bernhard von Langenbeck, αναδεικνύεται και από το γεγονός της περιγραφής της ακτινομυκητίασης μαζί με τον Γάλλο ιατρό Antoine Lember (1802-1851), για την οποία υπήρχε την εποχή εκείνη διχογνωμία μεταξύ αφενός μεν των χειρουργών, που την θεωρούσαν ως υπογνάθια αδενίτιδα, αφετέρου δε των δερματολόγων, οι οποίοι εκτιμούσαν ότι πρόκειται για σύφιλη.

Ο Bernhard von Langenbeck το 1860 υπήρξε ο ιδρυτής και πρώτος εκδότης του παλαιότερου ιατρικού περιοδικού χειρουργικής στον κόσμο, με τον τίτλο "Archiv für Klinische Chirurgie" (Αρχεία Κλινικής Χειρουργικής) (Εικ. 5), το οποίο στη συνέχεια μετονομάστηκε σε "Langenbeck's Archiv für Chirurgie", ενώ από το 1998 κυκλοφορεί στα αγγλικά με τον τίτλο "Langenbeck's Archives of Surgery" (Αρχεία Χειρουργικής του Langenbeck). Το συγκεκριμένο ιατρικό περιοδικό αποτελεί το επίσημο περιοδικό αρκετών Ευρωπαϊκών Χειρουργικών Εταιρειών, όπως της Γερμανικής Εταιρείας Χειρουργικής, της Γερμανικής Εταιρείας Γενικής και Αγγειακής Χειρουργικής, του Γερμανικού Συλλόγου Ενδοκρινικών Χειρουργών, της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Ενδοκρινικών Χειρουργών, και του Γερμανικού, Αυστριακού και Ελβετικού Χειρουργικού Συλλόγου για Ελάχιστα Επεμβατική Χειρουργική.

Ο Bernhard von Langenbeck απεβίωσε στο Wiesbaden στις 30 Σεπτεμβρίου 1887, σε ηλικία 77 ετών.

Ο φιλήστωρ

Εικ. 5. Το εξώφυλλο του παλαιότερου ιατρικού περιοδικού χειρουργικής στον κόσμο, "Archiv für Klinische Chirurgie" (Αρχεία Κλινικής Χειρουργικής), σε τεύχος του 1884.

Fig. 5. The cover page of the oldest medical journal of surgery in the world, "Archiv für Klinische Chirurgie" (Archives of Clinical Surgery), in an issue of 1884.

Johns Hopkins University Hospital in Baltimore, Maryland, USA. Specifically, these two great clinical and academic physicians, soon integrated this groundbreaking idea of Bernhard von Langenbeck in the teaching system of the Departments of Internal Medicine and Surgery respectively, at Johns Hopkins University Hospital at the end of the 19th century.

With regard to oral and maxillofacial surgery, Bernhard von Langenbeck showed particular interest and dealt with craniofacial clefts. In particular he developed pioneering for his time surgical techniques for the correction of various types of cleft palates, performing the characteristic now classical method of relaxing incisions in the palate (Fig. 4). It is remarkable that these surgical techniques are applied in the same way until our days. Additionally he introduced the performance of horizontal osteotomy of

the upper jaw, apparently some type of Le Fort I osteotomy, for accessing tumors of the nasopharynx and the skull base. The type of this surgical approach, in addition to the usual operations of orthognathic surgery, is still performed today for similar purposes.

The range of Bernhard von Langenbeck's medical contribution, is also evidenced by the fact that he described actinomycosis together with the French physician Antoine Lember (1802-1851), for which there was at that time a dispute between the surgeons on one hand, who considered it as submandibular adenitis, and the dermatologists on the other hand, who thought it was syphilis. Bernhard von Langenbeck in 1860 was the founder and first editor of the world's oldest medical journal of surgery, entitled "Archiv für Klinische Chirurgie" (Archives of Clinical Surgery) (Fig. 5), which was later renamed "Langenbeck's Archiv für Chirurgie", and since 1998 it has been published in English under the title "Langenbeck's Archives of Surgery". This medical journal is the official journal of several European Surgical Societies, such as the German Society of Surgery, the German Society of General and Vascular Surgery, the German Association of Endocrine Surgeons, the European Society of Endocrine Surgeons, and the German, Austrian and Swiss Surgical Association (Working Group) for Minimally Invasive Surgery. Bernhard von Langenbeck died in Wiesbaden on September 30, 1887, at the age of 77 years old.

The filistor

Εικ. 4. Σχέδιο χειρουργικής διόρθωσης υπερωϊο-σχιστίας με την μέθοδο των χαλαρωτικών τομών στην υπερώα, όπως εμφανίζεται στο βιβλίο του Bernhard von Langenbeck "Weitere Erfahrungen im Gebiete der Uranoplastik mittelst Ablösung des mucös-periostalen Gaumenüberzuges" (Περαιτέρω εμπειρία στον τομέα της πλαστικής της υπερώας με αποκόλληση του βλεννογονο-περιοστικού καλύμματος της υπερώας), που εκδόθηκε το 1863 στο Βερολίνο.

Fig. 4. Drawing of cleft palate's surgical correction with the method of relaxing incisions in the palate, as it appears in Bernhard von Langenbeck's book "Weitere Erfahrungen im Gebiete der Uranoplastik mittelst Ablösung des mucös-periostalen Gaumenüberzuges" (Further experience in the field of uranoplasty by detachment of the mucous-periosteal cover of the palate), published in Berlin in 1863.